იმერეთი

ყოველდღიური გაზეთი

ფ ა ს ი:
წლიურათ . . . . 7 მანეთი
ნახევარი წლით . . . . . . 4 მანეთი
თვიურათ . . . . 3 აბაზი
ცალკე ნუმრის ერთი შაური.
წლიური ხელის მომწერლებს გაზეთის ფასი შეუძლიათ ნაწილნაწილათ გადაიხადონ: ხელის მოწერის დროს 3 მანეთი დანარჩენი კიდევ ნაწილნაწილათ. საზღვარგარეთ წლიურათ 14 მან., ნახევარი წლით 8 მან., თვიურათ 6 აბაზი.

№ 90
წელიწადი მეორე
1913
ხუთშაბათი, 27 ივნისი.
მისამართი: Кутаисъ, редакція газ. „И М Е Р Е Т И“.

ტელეფონი № 149.

მიიღება ხელის მოწერა 1913 წლისთვის ყოველდღიურ გაზეთზე

წელიწადი მეორე **1913** **იმერეთი**

გაზეთის ფასი:

ერთი წლით . . . 7 მანეთი.
ნახევარი წლით . . 4 მანეთი,
ერთი თვით . . . 4 აბაზი.
და ცალკე ნუმრის . . 1 შაური,

სამგლოვიარო განცხადების თითო დაბეჭდვა—სამი მანეთი.
განცხადების ფასი: პირველ გვერდზე პეტიტის ანგარიშით სტრიქონი ღირს 3 შაურათ მეოთხეზე—ორ შაურათ, შიგნით გვერდზე მორიგებით. შრომის მაძებართა განცხადება—ნახევარ ფასათ.
გაზეთის დასაკვეთი ფასი და აგრეთვე სხვა ანგარიშებიც უსათუოთ ამ მისამართით უნდა გამოიგზავნოს: **Кутаисъ. редакція газеты „ИМЕРЕТИ“ В. М. Челидзе.**
სხვანაირათ გამოგზავნილ ფულს რედაქცია ვერ მიიღებს.

ქუთაისი.

პაიზზე დამყარებული ამხანაგობა

კირაკოზოვი & ზ. გ. ოგანოვი.

გაზაფხულისა.

და ზაფხულის სეზონი

ტრიკო, კასტორი, დიოგონალი, ჩესუნჩა, რაგოლი, ტილო, პარუსინა, ბატისტა, კისეია, შემიზი, ჩითი.

პოპლინი, მესალინი, ქიურონი, ლიბერტი, ლევანტინი, სტოლსაფრები, „პოკრივალო“, პირსახოცი, ხელსახოცები, მადაპალამი, ლანკორტი.

შინაგან სნეულებათა **ექიმი ნიკ. ივ. შენგელია.** მიღება: დილით 9—11 ს. სად. 5—7. გენერლის (გოგებაშვილის) ქუჩა, საკ. სახლი.

ექიმი ვ. ი. ფეშინი ქირურგიული და საშარდე სნეულება ყოველდღე 12—2 და 4—6 საათამდი. გოსპიტლის ქ. გვახარიას სახლი.

ექიმი ა. მ. ას თიანი ღებულობს ავათმყოფებს (**შინაგან ქალთა სნეულებს და ბავშებს**) ახალ ბინაზე. ქარვასლის ქ. კლასიკური გიმნაზიის პირდაპირ. რადიუმის გვერდით ჩილინგაროვის სახლი.

ექიმი კ. თ. ტყეშელაშვილი. ათი აპრილიდან ღებულობს ავათმყოფებს (**შინაგანი, ვენერიული, კანის**) ახალ ბინაზე: ვიტუშინსკის სახლი, აფთიაქის უკან. პუშკინის ქუჩიდან ტელეგრაფის შესახვევში.

ექიმი ვ. ა. ნემსაძე ღებულობს შინაგან სნეულებიან ავათმყოფებს ნაშვადღევის 3—6 საათ. თფილისის ქუჩა, ფირალოვისსახლი.

კბილის **ექიმი ანა ბუტულოვის ასული** გადავიდა ახალ ბინაზე: პუშკინის ქუჩა სახლი ჯანელიძისა ქალაქის საბჭოს პირდაპირ და წმ. ნინოს დედათა სასწავლებლის გვერდით

ექიმი ი. ჩარექოვი
ხუთ ივნისიდან მიიღებს **კანის და ვენერიული ავათმყოფებს ახალ ბინაზე.**
გაგარინის ქუჩა, პოლიციის გვერდით, ფირალოვის სახლში.

იყიდება
ქუთაისში „პოდგორნი“ ქუჩაზე რიონის პირისკენ ორსართულიანი ქვიტკირის სახლი სარდაფით.
მისამართი: „პოდგორნი“ ქუჩაზე ზაინკალი (слесарь) ერმილე ქორიძე.

გამოცდილი მოანგარიშე
დაეძებს
მოანგარიშის ადგილს რომელიმე სავაჭრო დაწესებულებაში.
იკითხეთ: ვორონცოვის ქუჩაზე, მოვაჭრე მაქსიმე მანაგაძესთან.

ქვრივი ეკატერინე პეტრეს ასული ეზიკოვისა, და მიცვალებულისა სალომე სიმონის ასული საფაროვისა შვილებით, ძმისწულები სიმონ, ბონავენტურა, ლევან, მარია. ელენე, თამარა და სხვანი, ეკატერინე პეტრეს ასული მურვანოვისა შვილებით, რძალი ფილომონე ივანეს ასული ეზიკოვისა და სიძე დავით იოსების ძე შამირანოვი გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ დაუვიწყარის

რაფაელ სიმონის ძე ეზიკოვის

გადაცვალებას. ცხედრის გამოსვენება აბდუშელიშვილის სახლიდან აბორინის შესახვევში ქუთაისის რომის კათოლიკეთა ეკლესიაში და იქიდან საფიჩხიის სასაფლაოზე დანიშნულია პარასკევს 28 ივნისს, დილის 9 საათზე. პანაშვიდი ყოველ დღე საღამოს 7 1/2 საათზე.

ქვრივი ფილიმონე ივანეს ასული, მასწავლებელი სიმონ, ექიმი ბონავენტურა, ლევან, ელენე, თამარ, ნინო, კლარა, აგნესა და ირაიდა ვასილის ასული ეზიკოვები, გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ, მეგობართა და ნაცნობთ გადაცვალებას პირველი საყვარელი მაზლისა და უკანასკნელნი ბიძისა

რაფაელ სიმონის ძე ეზიკოვისას.

გამოსვენება მიცვალებულისა აბდუშელიშვილის სახლიდან ობორნის შესახვევში ქუთაისის რომის კათოლიკეთა ეკლესიაში და იქიდან საფიჩხიის სასაფლაოზე დანიშნულია პარასკევს 28 ივლის, დილის 9 საათზე. პანაშვიდი ყოველდღე საღამოს 7 1/2 საათზე.

მარიამ ალოიზის ასული და დავით იოსების ძე შამირანოვები გულითადი მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ საყვარელი და დაუვიწყარი ბიძის

რაფაელ სიმონის ძე ეზიკოვის

გადაცვალებას, გამოსვენება პარასკევს, 28 ამა ივნისს, დილის 9 საათზე. (ობორნის შესახვევი იბდუშელიშვილის სახლი.)

წყალ-გამა უბანში.
...ირის ქუჩაზე ღოღობერიძის შენობაში 8 ივნისიდან გაიხსნა და უკვე წარმოებს ქალაქის მეორე ნორმალური

აფთიაქი.

ახალი გამოგონება მეცნიერებაში
...ადერთი სახმარებელი ვენახის აქიმობისათვის და მცენარეთა დასაცავათ სოკოების ავათმყოფობისაგან და მწერთაგან

ახალი სითხე ქაკმენის SS

...ავრესი წარმომადგენელი მთელი რუსეთისათვის **კანტორა კლო... ...რული ქუთაისში** საწყობი და ნარდი გაყიდვა **ი. გოკიელოვის შვილების სავაჭრო სახლში ქუთაისში.**

ქალთა პროგიმნაზია
მარიამ კვინიხიძის ასულისა
...დავიდა იმავე თფილისის ქუჩაზე ობორინის შესახვევის კუთხეში. გამრეკელის შენობაში.
მოწაფეების მიღება დაიწყება ყველა კლასში 15 აგვისტოდან.

ლექციიდან ლექტორისადმი
ანუ ბ-ნ რობაქიძის პოლემიკური „სიდინჯე“.

შემჩნეულია საზოგადოთ, რომ ხშირათ ადამიანი იკუთვნებს და იჩემებს სწორეთ იმას, რაც მას ნამდვილათ აკლია ან სრულიად არ გააჩნია. ბ-მა რობაქიძემ თვის ლექციის და „პასუხის„ დამახასიათებელ თვისებათ „სიდინჯე“ აღიარა, ის „სიდინჯე“, რომელიც ვითომც მის მოპირდაპირეებს აკლიათ.

ვინც დაესწრო ბ-ნ რობაქიძის ლექციას („რუსთველის შემოქმედებას“) გულმოდგინეთ მოისმინა იგი და შემდეგ ჩემი რეცენზია წაიკითხა, მისთვის ბ-ნ რობაქიძის „სიდინჯის“ ჭეშმარიტი ხასიათი დღესავით ნათელია. ეს „სიდინჯე“ ბ-ნ რობაქიძისა გამოიხატა იმაში, რომ მან იკადრა და მიაწერა პროფ. მარს ის ყალბი აზრები „ვეფხის ტყაოსანზე“, რომელიც უკანასკნელს სრულიად არ გამოუთქვამს და შემდეგ, რასაკვირველია, დიდის პათოსით გააქარწყლა ეს ყალბი აზრები.

ვინც არ დასწრებია ბ-ნი რობაქიძის ლექციას და მხოლოდ გულმოდგინეთ დააკვირდება ლექტორის და ჩემ შორის ამტყდარ პოლემიკას, მისთვისაც ბ-ნ რობაქიძის „სიდინჯის“ ჭეშმარიტ ხასიათის გაცნობა აწ, მადლობა ღმერთს, უზრუნველყოფილია, რაკი გვაქვს უკვე ბეჭდვითათ დალაგებული აზრები ბ-ნი ლექტორისა („პასუხათ ნ. ჯორჯიკიას“, „იმერ. № 84), რომელნიც არა ნაკლებათ იძლევიან ბ-ნი რობაქიძის პოლემიკური „სიდინჯის“ მაგალითებს.

როგორც თავის ლექციაში ბ-ნმა რობაქიძემ დაამახინჯა პროფ. მარის აზრები, ისე თავის „პასუხში“ ის ამახინჯებს ჩემს აზრებს. მაგრამ მისი ლექცია მხოლოდ ზეპირი იყო, ამიტომაც სითამამე ეძლევა გაეცხადოს: არა, მე მარის აზრები არ დამიმახინჯებიაო,—ხოლო რაღა უნდა უყოს ბ-მა რობაქიძემ თვის „პასუხს“, რომელიც ბეჭდვითია, და ამგვარათ საქვეყნოთ გაცხადებული, ყველასთვის დასამოწმებელი?! ამ მხრით მე ჩაყენებული ვარ ბევრათ უკეთესს პირობებში, ვიდრე პროფ. მარი, რომელსაც ვიცავდი ჩემს რეცენზიაში. მაშ, ბ-ნო მკითხველო, აიღე ხელში ჩემი რეცენზია და ბ-ნი ლექტორის „პასუხი“, მისდიე კვალდაკვალ ჩემს აქ მოყვანილ მსჯელობას, შეადარე ის, რასაც ვსწერ მე და რასაც მსწერს მე ბ-ნი რობაქიძე: მოწმეები, ბრალმდებელი და დამცველი—ყველა შენს წინაშეა, - ამ პირობებში გასამართლება მოპირდაპირეთა ყოვლად ადვილია. მე კი ვეცდები ჩემი ბრალდება პუნკტუალურათ აღვნუსხო.

1. მე ვამბობდი რეცენზიაში: „…ბ-ნმა რობაქიძემ არ იკმარა თავის საკვლევათ დარგი წინდაწინვე დასახულ ესტეტიურ საზღვრებში, გადასცილდა ამ თვის კომპენტენციის საზღვრებს, თვისი ესტეტიური ცალმხრივობა პრინციპათ აღიარა და პირდაპირ გაილაშქრა მეცნიერული შესწავლის მრავალმხრივობის წინააღმდეგ“. ვთხოვ მკითხველს მიაქციოს ყურადღება სიტყვებს: „ესთეტიური ცალმხრივობა პრინციპათ აღიარა“, —„გაილაშქრა მეცნიერულ შესწავლის მრავალმხრივობის წინააღმდეგ“.

ბ-ნმა რობაქიძემ იმდენი იმარჯვა, რომ ამ წინადადებისგან გამოიყვანა ორი დებულება,—რომელიც მე მომაწერა: ა) პირველი—თითქოს ესტეტიკა მეცნიერებათ არ მიმაჩნდეს, პირიქით მათ (ესტეტიკას და მეცნიერებას) ერთმანეთს ვუპირისპირებდე და ბ) მეორე –ვწამებდე ბ-ნ რობაქიძეს მეცნიერების წინააღმდეგ გალაშქრებას. რასაკვირველია, თვით ბ-ნ რობაქიძეს მშვენიერათ ესმის, რომ არც ერთი ამ აზრთაგანი არ გამომითქვამს.

ა) მე ვუპირისპირებ ერთმანეთს არა ესტეტიკას და მეცნიერებას, არამედ: ესტეტიურ ცალმხრივობას მეცნიერული შესწავლისას და მრავალმხრივობას ამავე მეცნიერული შესწავლისას. ჩემი აზრი ყოველმა კაცმა, ასე უნდა გაიგოს და არცა აქვს გზა სხვანაირათ გაიგოს: მხატვრული ნაწარმოების (ჩვენს შემთხვევაში: „ვეფხის ტყაოსნის“) მრავალმხრივის მეცნიერულ შესწავლათ მე მიმაჩნია შესწავლა ნაწარმოებისა არა მარტო ერთი დარგის თვალსაზრისით, როგორც მაგ. ესტეტიკისა, არამედ მეცნიერების მრავალ სხვადასხვა დარგის თვალსაზრისით, როგორც: კულტურული ისტორიისა, შედარებით-ლიტერატურული ისტორიისა, ლინგვისტიურისა და სხვათა, მათ შორის ესთეტიური თვალსაზრისითაც (იხ. Геннекенъ, опытъ построенія научной критики). ბ-მა რობაქიძემ ალბათ იმავე თვის „დინჯი“ დიპლომატიური მოსაზრებით ყურადღება არ მიაქცია ჩემი ტექსტის სიტყვებს: „ცალმხრივი“ და „მრავალმხრივი“, რომელთაც—და მხოლოდ მათ!- ვუპირისპირებ მე ერთმანეთს, და დააჯახა ერთმანეთს ჩემი სახელით შიშველი მცნებანი: ესთეტიკა და მეცნიერება! ნეტავ, რამ გაابედვინა ჩემს ოპონენტს ასეთი სახიფათო ოპერაცია ნუთუ ის არ გრძნობს, რომ საქმე აქვს ისეთ მოპირდაპირესთან, რომელსაც ესმის, რასაც სწერს და ნებას არ მისცემს არავის გადაასხვაფერებიოს, დაამახინჯებიოს აზრი მის მიერ დაწერილისა.

ბ) მე ვწამებდი ბ-ნ რობაქიძეს არა მეცნიერების წინააღმდეგ გალაშქრებას, არამედ მეცნიერული მრავალმხრივობის წინააღმდეგ გალაშქრებას (ნახე ჩემი ფრაზა: „გაილაშქრა მეცნიერული შესწავლის მრავალმხრივობის წინააღმდეგ“). რაქვია, ბ-ნო ლექტორო, მოპირდაპირის აზრის ასეთ დამახინჯებას.

მე ვჩქარობ გადავიდე ჩემი ბრალდების და მასთანავე ჩვენი პოლემიკის უმთავრეს პუნკტზე. აქ მკითხველს მოელის კიდევ უფრო უკეთესი მარგალიტები ბ-ნ რობაქიძის პოლემიკური „სიდინჯისა“.

2. მე ვამბობდი: „ბ-მა რობაქიძემ პირდაპირ განაცხადა: მარს ვერ მოეთხოვება ესთეტიური განცდა მხატვრული ნაწარმოებისაო“. ეს დებულება ლექტორისა კარგათ ახსოვთ ბ-ნ რობაქიძის ლექციის მსმენელთ. ახლა ბ-ნი ლექტორი უარს ამბობს ამ წინადადებაზე: ასე არ მითქვამსო, მე ვთქვი მხოლოდ, რომ მარს ვერ მოეთხოვება ესთეტიკოსური განმარტება მხატვრული ნაწარმოებისაო. მარის ესთეტობა მე არ უარმიყვია, მხოლოდ უარვყავ მისი ესთეტიკოსობაო. ნ. ჯორჯიკიას კი თვით არ ცოდნია განსხვავება ამ ორ მცნებათა (ესთეტი და ესთეტიკოსი) შო-

დღიური

იშტიბ-კაჩანის ლიანდაგზე ბულგარელებსა და სერბიელებს შორის გამწვავებული ბრძოლაა.

— სერბიელებმა სიმაგრე რაიჩანი აიღეს.

— ბულგარლები უკან იხევენ, სერბიელებმა ბულგარეთის საზღვრები გადალახეს.

— ორი დღის ბრძოლის შემდეგ, უსკიუბში სერბიელებმა გაიმარჯვეს. ჯარი სოფიისკენ მიდის.

— ბრძოლაში დაჭრილები ამბობენ,—ვიბრძოდით სარდლებს მოკლებულიო.

— საბერძნეთის ჯარმა ნიგრიტას მახლობლათ ბულგარლები დაამარცხეს.

— ბულგარეთმა სერბიამა და საბერძნეთმა რუსეთს აცნობეს, რომ ამ პირობებში შეუძლებელია საომარი მოქმედება შევაჩეროთო.

— რადკო დმიტრიევის ჯარი სერბიელებთან ბრძოლაში დამარცხდა.

— იმ ბულგართა ინტერესების დაცვა, რომელნიც სერბიასა და მთაწმავეთში ცხოვრობენ, რუსეთს დაევალა.

— იშტიბში ხოლერა გაჩნდა.

— სერბია-ბულგარეთის შეტაკების დღიდან, სერბიელებმა 15 ათასი ხოლო ბულგარლებმა 20—25 ათასი და ბერძნებმა 10 ათასი ჯარის კაცი დაკარგეს.

— ალექსანდრიაში სომხებმა კრება გამართეს და დაადგინეს ბერლინის ტრაკტატზე ხელმოწერილ სახელმწიფოებს მიმართონ თხოვნით, რომ მათ აიძულონ ოსმალეთი და სომხეთში რეფორმები განახორციელოს.

— ბუქარესტში 20 ივნისსს მთელ ღამეს მანიფესტაციები ხდებოდა. ავსტრიის საელჩოს პოლიციელები იცავენ.

— რუმინიაში რკინის გზის სადგურები ჯარს აქვს დაკავებული.

— უჩანში ჩინეთის ჯარი ჯამაგირის მიუღებლობის გამო აჯანყდა.

კეთილი განზრახვა.

თფილისში ბუნებისმეტყველთა და აქიმთა კრების წევრთა უმრავლესობა ფრიად დაინტერესებულა ქართული საქმეებით, ქართველთა ზნეჩვეულებით და ყველაფრით, რაც ქართველთა ყოფაცხოვრებას შეეხება. თფილისში მათ დაუთვალიერებიათ ქართული დაწესებულებანი, დასწრებიან ქართველთა მიერ მათთვის სპეციალურათ გამართულს საღამოს და სხვ. ამ ახლო ხანში ბუნებისმეტყველთა და აქიმთა ექსკურსია სამოსწავლო ოლქის მზრუნველთან ერთად ჭიათურას მიემგზავრება შავიქვის წარმოების საქმეთა გასაცნობათ. მოივლიან სხვა კუთხესაც ჩვენი ქვეყნისას.

ყოველი ასეთი მოვლენა ჩვენს ცხოვრებაში ჩვენს თავმოყვარეობას აღვიძებს, მცირედ სიამაყის გრძნობასაც აგვიძრავს. ჩვენი ბრწყინვალე წარსულით, ბუნებრივი სიმდიდრე-სილამაზით მზათა ვართ სასტუმროს კარები მოვაფინოთ და უცხო ძვირფას სტუმრებს ჩვეული გულუხვობით შევხვდეთ. მართლაც და დროა გაიგოს უცხოთა მოწინავე საზოგადოებამ, კაცობრიობის შეგნებულმა ნაწილმა, რომ ქართველები დათვის ტყავში არ არიან გახვეულნი და არც უდანაშაულო სხვერპლის გაწიწკნას ლამობენ, რომ ქართველებსაც აქვს თავის ისტორია, ისტორია ბრწყინვალე და რომ ჩვენც გვაცხია ცოტა რამ ევროპის ცივილიზაციისა... თვარა, ღმერთმა უწყის, რა აზრისა არიან ჩვენზე უცხო ერთა ზოგიერთი შეგნებული წარმომადგენლებიც კი.

როდესაც სათათფიროს თვალსაჩინო დეპუტატი შინგარევი საქართველოში მოგზაურობდა და ქუთაისს ეწვია, მის პატივსაცემლათ გამართულ ვახშამზე, მან სხვათაშორის ისიც სთქვა, რომ ქართველი ერის შესახებ მე სულ სხვა აზრისა ვიყავი და რა მეგონა, თუ ქართველები ასეთი კეთილშობილობით სავსე და შეგნებული ერი იქნებოდაო...

თუ კი სხვები მუდამ მზათ არიან თავის თავი უადგილო ადგილასაც კი გამოაჩხირონ და არა მკითხე მოამბესავით თავის ყოფაცხოვრება თვითვე შეამკონ „გაბერილი" ლათაიებით, ჩვენ რაა რომ გვამუნჯებს და გვაყრუებს.

არ ვამბობ, რომ ჩვენც უადგილოთ, შეუსაბამოთ, უდროოვოთ ყველას ყურები გამოუჭედოთ თავის ქებით... ვინც ჩვენს სამშობლოსა და მიწა-წყალს იცნობს, ვისაც ჩვენი წარსული შეუსწავლია, იგი დაგვეთანხმება, რომ ამგვარი რამ ჩვენთვის საჭიროც არაა, ერთი სიტყვით—გადაჭარბებული ნურაფერი ნუ გვინდა, არც გვჭირია, მაგრამ იმას კი, რაცა გვაქვს, რაც ჩვენს საკუთრებას შეადგენს, რაც სხვებისთვის საამაყო იქნებოდა, რათა ვმალავთ, რაზე არ ვაცნობთ სხვას?

ნუთუ ყოველმხრით შევიწროებულ ქართველობას ისლა აკლია, რომ მისი კეთილშობილობის აღსარება საჭირო გახდა, აქაც ვისმე ეჭვი ებადება. დროა დარწმუნდეს უცხოელთა მოწინავე ნაწილი, კაცობრიობის ღირსეული წარმომადგენლები, რომ შოთა-რუსთველის სამშობლოს, ძალით სიკვდილი ერთი უდიდესი და უსასტიკესი ცოდვათაგანი იქნებოდა, რომელიც კი ძალმომრეობას ოდესმე ჩაუდენია... „მიეცით ნიჭსა გზა ფართო, ათავისუფლეთ მონები"-ო—სთქვა შოთამ: საქართველოს შეუძლია შორს წავიდეს კულტურული გზით, არც ერთ კულტურულ ერს არ ჩამორჩეს, ხოლო გზა ამ ნიჭისა ეკლიანი და გაუვალია...

მეცნიერთ აღნიშნულ განზრახვას კეთილათ დაგვირგვინებას ვუსურვებთ, მათ სურვილს დიდის აღტაცებით ვეგებებით...

იქნება აქ არა გვითხრან-რა, ვერ გვითხრან—არცაა საჭირო, მაგრამ დე, იქ, თავის ქვეყანაში ჩასულებმა, შემთხვევის დროს, თუ ღირსი ვიქმნეთ, უღირსათ არ მოგვიხსენიონ და ქართველებზე მცდარი აზრების მატარებელ თანამემამულეთ თავის შთაბეჭდილება სისწორით გადასცენ...

იმერი.

ახალი ამბავი

აბრეშუმის პარკის მაზანდა. ქუთაისსა და ხონში ფუთი პარკი 18 მანეთად იყიდება; სამტრედიაში 17 მან. და 4 აბაზ.; ლანჩხუთში—17—10 შ.

გასულ წლებთან შედარებით წელს უფრო მცირე მოსავალია პარკისა. ამას მიაწერენ, რომ შედარებით ფასიც ზედმეტია წელს.

✦ კავკასიის საბრეშუმო სადგურის რწმუნებულმა ი. ქუთათელაძემ ნუხიდან პარკის ფასის შესახებ შემდეგი ცნობა მიიღო. პირველ შესვლისას ფუთი იყიდებოდა 13 მან. 10 შ.; მალე აიწია 14—14-10 შაურამდი და ამ ჟამათ კი 18—19 მანეთად იყიდებაო.

✦ გასულ კვირას ჩვენს ქვეყანაში ჩამოვიდა რიგის უნივერსიტეტის პროფესორი ბ. ჰოლდენბენტერი. მიწის საუწყებო სამინისტროსგან მას დავალებული აქვს დაწვრილებით გაეცნოს კავკასიაში მეაბრეშუმეობის საქმეს. ამ დღეებში ი. ქუთათელაძესთან ერთად ბ. ჰოლდენბენტერმა ქუთაისის გუბერნიის რამდენიმე საბრეშუმო რაიონი დაათვალიერა.

✦ მარსელიდან (საფრანგეთი) მიღებული ცნობებით პარკის ფასი დღითიდღე მატულობსო.

✦ აბასთუმნიდან დეპეშით გვწერენ: ,,ამინდი მშვენიერია... სახლები ბევრი, ფასები ზომიერი''. ,,საზოგადოების კომიტეტი.

✦ ილარიონ თარგამაძეს გუბერნატორმა ნება არ დართო ქუთაისში გამოეცა ყოველდღიური ქართული გაზეთი. გუბერნატორმა მოსთხოვა მას განმარტება განათლებითი ცენზის შესახებ.

✦ ბაქოში თფილისის სასამართლოს პალატამ კოვირიაკის სოც. დემ. პარტიის წევრობისთვის 4 წლით კატორგა გადაუწყვიტა.

✦ თფილისში ბუნებისმეტყველთა და და აქიმთა კრება დასრულდა. კრებაზე მონაწილეები საექსკურსიოთ ზოგი ბათომს წავიდა, ზოგი ერევანს და ზოგიც ალექსანდროპოლს. 60 მონაწილე 23 ივნისანს წავიდა.

✦ თფილისში გოლოვინის პროსპექტზე მომხდარი უბედურობის გ... ბა პროკურორის ამხანაგს ბ-ნ ... შვილს მიენდო. როგორც თფ... გაზეთები იუწყებიან ხალხი მეტა... [illegible] ამ უბედურობის. თფ... ჰრეს საყვედურს უცხადებს თფ. ქის გამგეობას.

✦ ქიათურაში ... მოსამსა... კრებამ 15 კაცი და ქალი აირჩია... როში, რომელმაც ბუნებისმეტყველ... აქიმთა ექსკურსიის პატივისცემაზ... და იზრუნოს და შეიმუშაოს მოქმ... პლანი. ბიუროს თავჯდომარეთ აქ... ჯაფარიძე აირჩიეს.

✦ როდესაც გოლოვინის პროს... სახლი ჩამონგრეულა და ისეთი უბე... ბა დატრიალებულა მეფის მოადგი... ნაშემწენი შატილოვი და ვატაცი ... გამჩდარან, მხოლოდ ქალაქის თავ... ხატისოვი, გამგეობის ორი წევრის... ხლებით საათნახევარს შემდეგ გამ... ბულა საავათმყოფოში უბედ... სხვერპლთა სანახავათ.

✦ თფილისის აზნაურთა ერთ... გადაუწყვეტია თფილისის გუბერნ... ვად-აზნაურთა საგანგებო კრებაზე ... აღძრან, რომ ავიატორ ქებურიას ... რიალური დახმარება მიეცეს რიგია... ტორის შესაძენათ.

✦ სამშაბათს, 25 ივნისს დრამატ... საზოგადოების კრებაზე გამგეობის ... ბათ აირჩიეს: ი: ჩიქოვანი, ა. კრი... ი. პურადაშვილი, ჯ. ჯორჯიკია, ... ხიძე, მ. ლალიძე და ს. კილაძე. კან... ტებათ: ბ-ნი ჩიმაკაძე, მ. ქორქაშვი... გ. გიგინეიშვილი. სარევიზიო კ... ის წევრებათ აირჩიეს: დ. ავალიან... ტყეშელაშვილი და ს. ქვარიანი ... ღამის 1 საათზე დაიშალა.

✦ თფილისში გამოვიდა და ი... წერა-კითხვის საზოგადოების მაღა... ახალი სამეცნიერო — სალიტერა... კრებული ,,გვირგვინი'' შემდეგი ... არსით: შ, ,,რუსთველი'', გრ. ... ქიძისა, ,,სუმერული და ქართული'' ... წერეთლისა, ,,ოიდიპოს მეფე'', ნათარგმნი პ. ქავთარაძისა, ,,მეფე... სანი'' ა. შანშიაშვილისა, ,,... ს. ფირცხალავასი და ,,გლოვის ... მისივე. წიგნის ფასი 1 მანეთია.

რის, ამიტომ აურევია ისინი ერთმანეთში და იქ, სადაც მე ვთქვი „ესთეტიკოსი" იქ მან „ესთეტი" გაიგონაო. ნამდვილათ კი ესთეტი განმცოდელია მშვენიერებისა, ხოლო ესთეტიკოსი—მშვენიერების თეორეტიკოსიო და სხვადასხვა.

დავეთანხმები ერთის წუთით ბ-ნ რობაქიძეს, დავუჯერებ მას, რომ მან იხმარა არა სიტყვები: ესთეტიური განცდა, არამედ: ესთეტიკოსური ახსნა, განმარტება. ნეტა, რას დაეხმარება ჩემს ოპონენტს ასეთი შეცვლა თვისი აზრისა?! თურმე, ნუ იტყვით, ის ამ შესწორებით თავისივე ხელით ყელს იჭრის.

მთავარი მუხლი ჩვენი დებულებისა იყო საკითხი: მიაჩნია თუ არა მარს „ვეფხისტყაოსანი" ჰენიალურ და ორიგინალურ მხატვრულ ნაწარმოებათ, და ბ-ნი რობაქიძეც ამბობს: ეს საკითხი არ შედის სრულიად მარის კომპეტენციის სფეროშიო, რადგან მარი ესთეტიკოსი არ არისო. მაშ, ბატონო ოპონენტო, თქვენ იმ აბსურდამდიც კი მიხვედით, რომ ამტკიცებთ, ვითომც მხატვრულ ნაწარმოების ორიგინალობას და ჰენიალობას ესთეტი ვერ შენიშნავს და საჭიროა ამისთვის უსათუოთ მეცნიერულ ესთეტიკის ცოდნა?! არ მგონია, რომ ასეთ აბსურდს ოდესმე სხვა ალაგას და სხვა გარემოებაში წარმოსთქვამდით! თვარა თქვენ მშვენიერათ იცით, რომ მხატვრული ესთეტიური ჰენიალობის დამოწმება მხატვრულ ნაწარმოებში მხოლოდ იმას შეუძლია, ვინც ღრმათ განმცადი ესთეტია, და არ იმას, ვინც თეორეთიკოსი-ესთეტიკოსია. თქვენ კარგათ მოგეხსენებათ, რომ ბევრია ისეთი თეორეტიკოსი მშვენიერებისა, რომელთაც ნამდვილი ესთეტიური გრძნობა გულში სრულიად არ უღვივისთ, ე. ი. რომელნიც ესთეტები არ არიან და მხოლოდ ესთეტიკოსები. მაშ, თქვენის აზრით ასეთი პირები შესძლებენ უტყუვრად იმა თუ ამ მხატვრული ნაწარმოების ჰენიალობის და არა ჰენიალობის „დამტკიცებას"? არა! თუ ვინმე ღრმათ განმცადი ესტეტია, ეს კმარა, რომ მან შესძლოს შემოქმედების ჰენიალობისა და უნიჭობის გარჩევა, შემოქმედების ორიგინალობის დბ სიყალბის ერთმანეთისგან გამოყოფა. ამისთვის მას არ ესაჭიროება თეორეტიკოსი იყოს. და როცა თქვენ თქვენს ლექციაში ამბობდით: მარმა ხელი უნდა აიღოს „ვეფხის ტყაოსნის" ჰენიალობის ან არა ჰენიალობის საკითხის გადაწყვეტაზე, რადგან ის ესთეტი არ არისო, მაშინ, თუმცა ფაქტიურათ სიმართლეს ღალატობდით, ლოღიკურათ მაინც თქვენი დებულება სწორი იყო: მართლაც, ვინც ესთეტი არ არის, მას არ შეუძლია ჭეშმარიტი საფუძვლიანი შეხედულება იქონიოს ესთეტიური ნაწარმოების ჰენიალობაზე ანუ არა ჰენიალობაზე. ხოლო ახლა, როცა ამ დებულების ფაქტიური სიყალბე დაგიმტკიცეთ (რადგანაც ნამდვილათ მარი ესთეტია და ღრმად განმცადი ესთეტიც), მის ნაცვლათ ახალ დებულებას წამოაყენებთ: მარმა ხელი უნდა აიღოს „ვეფხის ტყაოსნის" ჰენიალობა-ორიგინალობის საკითხის გადაწყვეტაზე, რადგან ის ესთეტიკოსი არ არისო; ამ ახალ დებულებაში თქვენ ფაქტიური სიყალბეც ვერ განაძევეთ, რადგან, თუმცა მარი ესთეტიკოსი არ არის თვისი სპეციალობით, მაინც თეორეტიული ესთეტიკა, რა თქმა უნდა, გაცნობილი აქვს, როგორც ფილოლოგსს,—და მასთანვე დაუშვით კიდევ უფრო საშიშარი სიყალბე, სახელდობრ, ლოღიკური სიყალბე: მხატვრული შემოქმედების ჰენიალობა-უნიჭობის და ორიგინალობა-მიმბაძაობის გამოცნობა შეუძლებლათ მიიჩნიეთ თეორეტიულ ესთეტიკის ცოდნის გარეშე! დაუპირდაპირეთ ამ თქვენს ყალბ დებულებას ის ფაქტი, რომ ქართველ ხალხს „ვეფხის ტყაოსანი" ჰენიალურ და ორიგინალურ-ნაციონალურ ნაწარმოებათ მიაჩნია, თუმცა ქართველ ხალხს (როგორც ყოველ სხვა ხალხს) არსად შეუსწავლია თეორეტიული ესთეტიკა და ის მხოლოდღა ემოციონალურათ განმცადი ესთეტია. მახეში გაბმულს ასე ემართება: რაც უფრო ცთილობს განთავისუფლებას, მით უფრო ებმის მახეში. ბრძნულის კილოთი ამბობთ: „ნ. ჯორჯიკია ურევს ერთიმეორეში ორს ცნებას: ესთეტობას და ესთეტიკოსობას". —მე სრულიად არ მწყენია ასეთი უსაფუძვლო დაფასება ჩემ ცოდნათა თქვენის მხრით. ამიტომაც პირადათ ჩემი თავის დაცვას დროს არც კი მოვანდომებ. მე მხოლოთ მინდა შემდეგი მოგახსენოთ: ცხადია, ეს დაფასება ჩემს ცოდნათა იმაზეა დამყარებული, რომ არ მოვათავსე ჩემს რეცენზიაში განმარტება და განსაზღვრა ერთმანეთისგან ორ მცნებათა: ესთეტი და ესთეტიკოსი. მაგრამ ეს ფაქტი გამოგადგებოდათ თქვენი მსჯელობის სამართლიან საფუძვლათ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ კი დაამტკიცებდით, რომ ჩემს რეცენზიაში საჭირო იყო ეს განმარტება ესთეტობისა; ნამდვილათ კი ასეთი განმარტება მე არ მსჭირდებოდა და ამისთვის მას სრულიათ არ შევხებივარ.

3. თქვენ ბძანეთ: არ მითქვამს პროფ. მარი „ვ ის ტყაოსანს" ჰენიოსურს არ უწოდებს, ვთქვი—მას, როგორც არა ესთეტიკოსს, არ შეუძლია დაამტკიცოს „ვ-ის ტყ-ის" ჰენიოსობაო. ცხადია, აქ საკითხი შეეხება მხატვრულ შემოქმედების—და არ რამე სხვა დარგის—ჰენიალობას,—და აი ახლა ვტყობილობთ ბ-ნ რობაქიძესაგან, რომ შესაძლოა ამ მხატვრულ შემოქმედების ჰენიალობის დამტკიცება! ეს რა მოგივიდათ, ბ-ნო ესთეტიკოსო, ასე რამ აგაჩქარათ, ეს საოცარი აბსურდული აზრი როგორ წამოგცდათ?! მხატვრულ შემოქმედების ჰენიალობის „დამტკიცება" როგორ შეიძლება, ვის უნდა მოეთხოვოს ასეთი შეუძლებელი საქმე?!. განა მხატვრულ ჰენიალობის, ე. ი. მხატვრულ შემოქმედების ემოციონალურ ზე-მოქმედების მაღალ ღირსების დაფასებას შესძლებს თეორეტიული მსჯელობა, ლოღიკური კანონების საშვალებით „დამტკიცება"?! არა ბატონო! თქვენ თვითონ მშვენიერათ მოგეხსენებათ, რომ მხატვრულ შემოქმედების ემოციონალურ ზე-მოქმედების ღირსებას ამოწმებს და აფასებს ადამიანის ესთეტიური განცდა და არ აზროვნული მსჯელობა! აზროვნულ მსჯელობას საქმე არა აქვს მშვენიერებასთან, და ამიტომაცაა, რომ არავინ იცის, რა არის მშვენიერება, ხოლო ყველა განიცდის, რომ არის რაღაც სულის დამატკბობელი, რომელსაც ქვიან მშვენიერება... და რაც უფრო სრულად განიცდის ჩვენი ესთეტიური გრძნობა „სიმშვენიერეს" იმა თუ ამ შემოქმედებისას, მით უფრო მეტათ გენიალურათ მიგვაჩნია ჩვენ ეს შემოქმედება. ამგვარათ, მუდამ მხოლოდ ჩვენი ესთეტიური გრძნობა „ნათლავს" მხატვრულ ნაწარმოებს სახელით „ჰენიალური" და ამ „მონათვლის" გარდა არ არის არავითარი საშვალება „დამტკიცდეს" მხატვრული ნაწარმოების ჰენიალობა! ბ-ნო ლექტორო! ნება მიბოძეთ შემდეგი წინადადება მოგცეთ: აირჩიეთ თქვენი სურვილით ერთი რომელიმე ჰენიალური მხატვრული ნაწარმოები და „დამიმტკიცეთ" ეს მისი ჰენიალობა! მე-კი გპირდებით გიჩვენოთ, რომ ამ თქვენს „დამტკიცებაში" არავითარი ლოღიკური დამტკიცება არ იქნება, არამედ ბოლოს და ბოლოს თავს ამოყოფს იგივე ესთეტიური განცდის უბრალო დაუმტკიცებელი დამოწმება ამ ჰენიალობისა, ე. ი. შინაგან ესთეტიურ მაღალ ღირსებისა. მაგრამ თქვენ რომ მხატვრულ შემოქმეოების ჰენიალობის დატკიცებას ვერ შეიძლებთ, განა ეს თქვენ თავათ არ იცით? ეს უაზრო წინადადება თქვენ, რასაკვირველია, მხოლოთ წარმოგცდათ, რადგან საჭირო იყო თქვენთვის, რომ ის, რაც წინათ თქვით და რის უსაფუძვლობაში ჩავიჭირეთ, გადაგეთქვათ როგორმე სხვანაირათ, ამიტომაც აჩქარდით, „ჰენიალობის მონათვლა" „ჰენიალობის დამტკიცებათ" შეცვალეთ და ამ „დინჯ" ოპერაციის დროს იმაზე არ ფიქრობდით, რომ სასიკვდილო ოპერაციას კიდე უოპერაციობა ჯობია.

ასევე წამოგცდათ თქვენ კიდე ერთი აბსურდული წინადადება: „ესტეტიკოსი თეორეტიკოსია მშვენიერებისო! ნეტა, როცა ამ წინადადებას წერდით, თქვენს გონებრივ ყურს არ გიჭრიდათ?! „მშვენიერების თეორეტიკა"?—ვის შეუძლია ასეთი პარადოკსალური აზრის გამოთქმა გარდა პარადოკსალურ აზროვნების ჩვეულისა?! ესთეტიკა არ გახლავთ, ბ-ნო, „თეორეტიკა მშვენიერებისა" (ეს ორი სიტყვა უბრალო კომბინაციაა სიტყვათა და არ რეალურ შინაარსის მატარებელი ლოღიკური კავშირი),—ესთეტიკა არის მხოლოთ თეორეტიკა მხატვრულ ხელოვნებისა, იმ მხატვრულ ხელოვნებისა, რომელიც ქმნის სხვადასხვა სახით ერთ რამეს, რასაც ჩვენ „მშვენიერებას", „სილამაზეს" ვუწოდებთ (მხოლოთ ვუწოდებთ, რადგან მარტო ვგრძნობთ მას, ხოლო აზრით ვერ ვწვდებით, არ ვიცით, რა არის). მკითხველი ნათლათ ხედავს, თუ „როგორი არეულობა მეფობს" გრ. რობაქიძის აჩქარებულ თავის დაცვაში...

დაგვრჩა განსახილველათ კიდევ ... პუნქტი პოლემიკისა, პუნქტი შექ... იმავ ბ-ნ რობაქიძის „პასუხით". იგივ „არეულობაა", აქაც ივივ პო... კური „სიდინჯე" ბ-ნ რობაქიძისა...

4. ბ-ნი რობაქიძე წერს: „ჩემი ... ლება ასეთია: „ჰენიოსი იღებს (და... დეც უნდა იღბდეს) საუკუნოებში ნა... არაკს (მითს, ლეგენდას, ზღაპარს) მ... იღებს არა როგორც მლექსავი მონა, ... მედ როგორც თავისუფალი შემოქ... იგი ერთი მადლიანი ხაზმოსმით სრ... ცვლის, ან უკეთ რომ ვთქვათ, სრ... გარდაქმნის არაკს" და სხვ. (კურსივ... მია ნ. ჯ.) პროფ. მარის შეხედულებ... თუ ბ-ნ რობაქიძეს დავუჯერეთ, რ... ველი მლექსავ მონათ უნდა გამოყა... ეს არ გახლავსთ მართალი. აი რას ... ბობს მარი, როგორც ეს უწყის ... ბ-მა რობაქიძემ: „სხვა საკითხია, რო... რი ხასიათისა იყო ეს „ლექსითი გა... თქმა", მე ვიტყოდი „გარდაქმნა", ან, ... იგივეა, მგოსნური შემოქმედება შო... რა შემოქონდა მას ახალი?" (კუ... ჩემია. ნ. ჯ.) ამგვარათ მარი არჩევს ... ყვები: „ლექსითი გარდათქმა", რო... ნიც თვით შოთას ეკუთვნიან („ვპოვე ... ლექსათ გარდავთქვი"..) შესწოროს ... ყვათ: „გარდაქმნა" (претвореніе), იგივ „მგოსნური შემოქმედება" არ... და აი ამის შემდეგ გრ. რობაქიძე ... ჟინებს პროფ. მარს: მას „ვ-ის ტყაო... ნი" მიაჩნია უბრალო „გალექსვათ" ... ქმნილისაო და არ „შემოქმედ ენერგი... გარდასაქმნელისაო''. ეს განა აზრის ... მახინჯება არ არის?! არა, ბატონო, ... „უწყებული საკითხის" მარის-მიერ ... ყენება ვერ გაგიგიათ". აკად. მარს ... წამს, რომ შოთა რუსთაველის „საქ... ნები საქმე" შემოქმედებითი გარდაქმნა ... და არ პასსიური უბრალო (სიდან მო... ტანა ეს სიტყვა ბ-მა რობქიძემ?) ... ლექსვა". აკად. მარი მხოლოდ აფრ... ლებს მკვლევართ: ნუ ჩქარობთ გამ... კვიოთ, როგორი ხასიათის იყო ეს „გა... დაქმნაო". იყო ეს „გარდაქმნა" უბრა... ნაწარმოების ჰენიალურ ნაწარმო... თუ ჰენიალურ ნაწარმოებისა ჰენია... ნაწარმოებათვეო. ნუ ჩქარობთ, რა... არ გვაქვს ხელთ ის ნაწარმოები,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ამ ჟამათ ქუთაისში არიან ჩამოსუ-...ანის საზოგადოების მცხოვრები გლე-...ისინი სჩივიან, რომ უკანონოთ ახ-...ენებენ თავად-აზნაურობის ძველ „ნე-...ბებსაც“ იმ მიწებზე, რომელიც გლე-...აქვთ ნაყიდი.

სოფ. გზვანში (საჩინოს მხარე) ეს ...ხანია ერთნაირი საქონლის ავათ-...ობა არის გავრცელებულიო: საქო-...ენაზე მუწუკები აყრის, რაც თან-...ან მრავლდება, თუ დროზე არ უსა-...ეს ჯერ-რეროზით საშვალებათ, გა-...ებული წინდის ჩხირით მუწუკების და-...ხმარობენო.

...რე შენიშვნა ქართულ საკუთარ სახლებზე.

...ოველდღე ახალ-ახალი უბედურება ...ყდება თავზე: დამცირება-დამცირებას ...დევს, შეურაცხყოფა-შეურაცხყოფას; ...ს მთელი ეროვნული გრძნობა მი-...ან იქნეს გასწორებული. როგორც ...ის მოეხსენება ეს დღეს, ქართველ ..., რომელსაც თავისი ისტორიაც და ...ლობაც მოეპოება და რომელიც ...ტიანობის ერთ უდიდეს ბურჯათ და ...ლათ ითვლებოდა, ქონდა თავისი ...თარი სახელები, როგორც მოეპოება ...ები ყოველს ისტორიულ ერს. ეს სა-...ები ითვლებოდა ეროვნულ, ხალხურ ...ებათ. ჩვენი დაბეჩავება იქამდი მი-..., რომ დღეს სწუნობენ ამ სახელებს ...ხლად-შემუშავებული კანონის ძალით, ...რძალავენ მათს ხმარებას. თუ ეს არა, ...ვრივ არ აიხსნება უკანასკნელი გან-...ულება ადგილობრივი სასულიერო ...ფროობისა, რომელიც ავალებს ღვდლებს ...ხლად მონათლულებს უეჭველათ ქრი-...ანული, წმიდანების სახელები უწო-...ნ; ამნაირათ ჩვენი ეროვნული სახე-...ბი: ავთანდილ, ვახტანგ, როსტომ თი-...ან და სხვა ამგვარები გამოკლებულია ...ლენდრო სახელებიდან და ქართვე-...ბა მათ უნდა საუკუნოთ გამოეთხო-.... არის ქვეყნები, სადაც ყველა წმი-...ნებათ ითვლება, ვისაც-კი ოდესმე უც-...ოია, მაგრამ ქართველები ასეთების ...ვს არ ეკუთვნიან: წმიდანობის და-...ნება ჩვენში დიდ ისტორიულ მოვ-...ათ ითვლებოდა და არც ადვილი სა-ქმე იყო. ამიტომაც საუკუნეში მხოლოდ ერთი, ან ორი ასეთი შემთხვევა თუ იქ-ნებოდა: მოვიგონოთ რა ღვაწლისთვის ჩაურიცხავს წმიდანებში ჩვენს ეკლესიას — შუშანიკა, რაჟდენი, დავით და თამარი; მხოლოდ რჩეულ შვილებს ხვდებოდა წი-ლათ ასეთი დიადი ხვედრი. ამიტომაცაა, რომ ბევრი ჩვენი ეროვნული სახელები საკალენდრო სახელების გარეშე დარჩენი-ლა. დღეს-კი ვითამ კანონის ძალით, გვიბ-ძანებენ—ხელი აიღეთ თქვენს სახელებზე და მხოლოდ საკალენდრო სახელები უწოდეთ თქვენს შვილებსო. მცირე და უმნიშვნელოთ ჩანს თითქო ეს სა-ქმე, მაგრამ დიდი რამის მაჩვენებე-ლი და მომასწავებელი კია; ამიტომაც გასაკვირველია—რათ დაუმუწავთ პირი ან სამღვდელოებას და ან ჩვენს ფართო სა-ზოგადოებას. ნუთუ ეს საქმე ღირსი არ არის ჩვენი ყურადღებისა? თუ დუმილის, უთქმელობის ფილოსოფია იმდენათ გამჯ-დარია ძვალსა და რბილში, რომ ყოვე-ლივე სასიცოცხლო მოვლენას მის ჯამში უნდა ვუკრათ თავი? ეს კითხვა იმდენათ მარტივია, რომ არავითარ საშიშროებას არავისთვის არ წარმოადგენს; ამიტომ უდროვო არ იქნება—შედგეს სია ჩვენი ეროვნული სახელებისა, საკალენდრო და არა საკალენდროსი და წარედგინოს სა-დაც ჯერ არს შესაფერისი შუამდგომლო-ბა. დარწმუნებული უნდა ვიყოთ, ვერა-ვინ ვერ გვიყოფს ამაზე უარს, თუ ჩვენ თვითონ არ მოგვძულებია ჩვენი სახელები, როგორც ძველის მომგონებელნი. კარგი იქნებოდა, რომ დროზე იქნებოდეს ამაზე მსჯელობაც და შუამდგომლობაც.

სანლასი.

სოფლის მასწავლებლის ხმა.

ჩვენი სოფლის მასწავლებელი რო თავი-სი ბედის უმადურია—ეს ძველი ამბავია და დამტკიცება არ სჭირია. მაგრამ, საუ-ბედუროთ, არავის იმდენი წილი არ უძევს, რომ ისინი ბედის მომდურავი არიან, რამ-დენიც თვით მათ. ყოველი ადამიანი რა-მეს ამბობს თავის ბედზე, წინაღდმეგობს საჭიროების დროს, უკეთესი მომავლის-კენ ისწრაფვის, და ეს მყუდრო, უტყვი ანგელოზნი კი კამეჩის ზლაზნით, ქედ-გა-უხრელათ, კმაყოფილნი ეწევიან ჰაპანს. ყოველ ჯგუფს, წრეს აქვს დართული ნე-ბა კრებისა, ადგენენ განაჩენს და უდგე-ნენ თავიანთ მთავრობას დასაკანონებლათ; ასე ხდება გლეხებში, აზნაურობაში, სა-სულიერო წოდებაში, ჩვენ კი, სოფლის მასწავლებლები ამ წყალობას მოკლებული ვართ. მტრათ და უნდობლათ შევჩერები-ვართ ერთიმეორეს, ერთმანეთისა არა გაგვეგება რა, ერთიმეორეს უფრთხის და ესაა მიიზეზი ჩვენი დაკანონებისა და ჩა-მორჩენის. ყოველი ღონე უნდა ვიხმაროთ, მოვიპოვოთ ეს უფლება, რათა მით შეძ-ლება გვქნეს ერთმა მეორეს გულის ნა-დები გავუზიაროთ და საერთო კეთილ-დღეობაზე ვიზრუნოთ.

დიდი მნიშვნელობა ექნება ჩვენთვის აგრეთვე ექსკურსიების მოწყობას. ეს ხო მაინც ნება დართულია მთავრობისაგან. მოიყარე ამხანაგობამ თავი, მიეცი პირი-პირს და მიზნის ასრულებას შეუდექი, ისარგებლე შემთხვევით. მაგრამ, თუ ჩვენ მეტ სიფხიზლეს არ გამო-ვიჩენთ და სალათას ძილს თავს არ დავაღწევთ, სხვა ჩვენთვის თავს არ აი-ტკივებს. ამ ორი წლის წინათ გ. ლადო გზვანელმა გახიზრახა მოგზა-ურობა ამხანაგებით ახალი ათონისა-კენ და როცა დანიშნულ დროს სა-ჩხერიდან ქუთაისს სამგზავროთ გამზადე-ბული ჩამოვედი, გაკვირებული დავრჩი: ფული უკან დამიბრუნეს ამ სიტყვებით: „ლადო გზვანელი ბოდიშს იხდის თქვენს წინაშე, ექსკურსია ვერ მოეწყო, მსურ-ველი სამი მასწავლებლის მეტი არ აღ-მოჩნდაო. ეს ერთი ფაქტიც მოწმობს სოფლის მასწავლებელთა დაუდევრობას.

არის კიდევ ერთი მოვლენაც, რომელ-საც ჩვენ, მასწავლებელნი ყურადღებას არ ვაქცევთ. ეს გახლავთ რომელიმე სა-ხით აღნიშვნა დამსახურებული ამხანაგის მოღვაწეობისა. ბევრია ისეთი, რომელ-საც 20—25 წელიწადი უმსახურია ამ მძიმე სარბიელზე. მათი პატივისცემა და დაფასება ჩვენს ვალს უნდა შეადგენდეს, ამას მნიშვნელობა ექნება სხვა ამავე სარბიელზე ახალგაზდა მოღვაწეებისათვის, წამქეზებელი მაგალითი ექნება ამ დღე-სასწაულს, იუბილეს, თუ რაც გნებავთ ის დაარქვით ამ მოვლენას.

მასწ. ალ· ლ—ლი.

რუსეთი.

ნაადრევი დადგენილება. შარშან მაისის გაფიცვაში მონაწილეობისათვის არხანგელის გუბერნატორმა სამი თვის ციხე გადაუწყვიტა მუშას დიმიტრი სვერ-ლოვს.

სვერლოვი მხოლოთ ამ წლის დამდეგს მოძებნეს და დაატუსაღეს. როდესაც მოიხადა სასჯელი და ათავისუფლებდენ, გამოირკვა, რომ ეს ის სვერლოვი არ არის, რომელსაც ციხე ქონდა გადაწყვე-ტილი: იმას დიმიტრი ერქვა და ამას კი ალექსანდრე.

დაიწყო გამოძიება და გამოირკვა, რომ არც ალექსანდრე და არც დიმიტრი სვერლოვებს სულ არ მიუღიათ გაფიცვაში მონაწილეობა.

მაქსიმ გორკის ეძებენ. როგორც გაზეთებმა გვაუწყეს, მაქსიმ გორკის წი-ნაღმდეგ აძრული საქმე მოსპო სასა-მართლომ.

იანვარში განკარგულება მოახდინა ნიჟნი-ნოვგოროდის პროკურატურამ მოეძებნათ „ნიჟნი-ნოვგოროდის მცხოვრები ალექსი პეშკოვი“.

ამ ქაღალდმა „იმოგზაურა“ კანცელარიიდან-კანცელიარაში და ამ უკანასკნელ ხანებში ნიჟნი-ნოვგორ. ხელოსანთა სამართველოში მივიდა, რომელსაც ევალება, მიუთითოს პროკურატურას, თუ სად ცხოვრობს „ალექსი პეშკოვი“.

როძიანკო სახელმწიფო საბჭოში. 20 ივნისს პირველათ დაესწრო როძიანკო სახელმწიფო საბჭოს სხდომას. გამოჩნდა თუ არა როძიანკო დეპუტატთა ლოჟაში, საბჭოს თავჯდომარე—აკიმოვმა, თავჯდო-მარის ამხანაგს გოლუბევმა და სახელმწიფო მდივან —კრიჟანოვსკიმ რაღაც ანიშნეს ერთმანეთს და მოილაპარაკეს ჩუმათ.

აკიმოვმა ახლა როძიანკოს საბჭოს ბო-ქაული ვსევოლოჟსკი და სთხოვა სწვეოდა კაბინეტში. თავჯდომარეობა გოლუბევს გადასცა და თვითონ კაბინეტში შევიდა.

როძიანკომ 10 წუთს დაჰყო საბჭოს თავჯდომარის კაბინეტში, ავიდა კვალათ დეპუტატთა ლოჟაში და იქაც აღარ დარჩენილა დიდ ხანს.

საბჭოს კულუარებში დიდი მითქმა-მოთქ-მა გამოიწვია ამ ამბავმა, რადგან ხმებია, რომ როძიანკოსთან ერთად კოკოვცოვიც იყო საბჭოს თავჯდომარის კაბინეტშიო. მთავრობის ლოჟაში იყვნენ საზონოვი, კრივოშინი და ხარიტონოვი, რომელთაც როძიანკოს თავაზიანი სალამი მისცეს.

უცხოეთი.

მუშათა სინდიკატების დევნა საფრანგეთში. პარიზში დაატუსაღეს მუშათა სინდიკატის 12 მდივანი და ხაზინადარი. ბრალსა სდებენ, ვითომ ჯარის კაცებს აქეზებდენ და ურჩევდენ წინაღმდეგობა გაეწიათ უფროსებისათვის და გაპარუ-ლიყვენ პოლკიდან.

ჩეხიის ავტონომიის კრიზისი. ჩეხის ქალაქებსა და დაბა სოფლებში საპრო-ტესტო მიტინგები და კრებები ხდება მთავრობის წინაღმდეგ, რომელსაც მუშა-ობის უნარ მოკლებული სეიმის მაგიერ სურს განსაკუთრებული კომისარიატი შემოიღოს.

ახალგაზდა ჩეხებსა და კრელიკარებს გარდა ყველა პოლიტიკური პარტია არა-ვითარ ზომებს არ ერიდება და იცავს ავტონომიის მთავრობის კლანჭები-საგან.

რეიხსტაგის ჩეხ-დეპუტატთა კლუბმა დადგენილობა გამოიტანა, რომელშიც კომისარიატს ანტიკონსტიტუციონურ და-წესებულებათ სთვლის და აცხადებს, რომ „ცუვაევშინის“ უარმყოფი ჩეხის ხალხი უარს იტყვის ხარჯების გადახ-დაზეო.

დემოკრატიული პარტიები მოითხოვენ —ობსტრუქციონერთა მიერ შემდგარ სეიმის დათხოვას და საყოველთაო არჩევ-ნების შემოღებას.

მშრომელი ხალხი.

„შტეინერტის“ ქარხნის (ლოძში) 1456 მუშამ გაფიცვა გამოაცხადა ეკონომიურ ნიადაგზე. ქარხანა დაიხურა.

— ხარკოვის გუბერნატორის განკარ-გულებით დაიხურა ჟურნალ-გაზეთების გამყიდველთა არტელი.

— რუსეთ-საფრანგეთის ქარხნის (პე-ტერბურგში) ამხანაგობამ 18 ივნისს გან-ცხადება გამოაკრა, რომლითაც მოუწო-დებდა მუშებს შედგომოდენ მშვიდობიან შრომას. ვინც 19-ში არ გამოცხადდებო-და სამუშაოთ, ოციდან დაითხოვდენ და

...ოც გარდაიქმნა ჰენიალურ „ვ-ის ...ოსანთ“, რომ ვარივენი ერთმანეთს ...დაროთო; თუ ის ნაწარმოებიც ჰენია-...რი იყო, ეს სრულიათ არ დაამცირებს ...თა რუსთაველის „საჰოჰმანები საქმეს“, ...დგან შოთა რუსთაველმა გარდაქმნა (...ретворилъ) ის ახალ ჰენიალურ ნა-...რმოებადო.—პროფ. მარი მიგვითითებს ...გ. ბ-ნ ი. აბულაძეზე, რომელიც სრუ-...ლათ უსაფუძვლოთ აცხადებს:

...ის გარდაქმნილი ნაწარმოები „უმნიშ-...ლო ზღაპარი“ იყოო. რა ნება აქვს ... აპრიორულათ რო სჯის იმ ნაწარმო-...ზე: იქნებ ის ნაწარმოებიც ჰენიალური ... თავისებურათ დასრულებული ყოფილ-... და თვით შოთას სიტყვები გვაფიქ-...ებენ სწორეთ ამასო („ესე ამბავი სპარ-...ლი, ქართულათ ნათარგმანები, ვით ...გალიტი ობოლი, ხელსახელ ხასოგმანე-...ვე და ლექსათ გარდავთქვი, საქმე ...ენ საჰოჰმანები.“) აგრეთვე უსაფუძვ-...ლოთ აცხადებს ბ-ნი რობაქიძე, ვითომც ...მოქმედი იღებდეს ყოველთვის საუკუნო-...ში ნაზრახ არაკს და მას გარდაქმნიდეს ...ვითომც არ ყოფილიყოს ისეთი შე-...თხვევა, რომ ჰენიოსს აეღოს არა ნაზ-...ი, არამედ უკვე ჰენიოსურ იდეიან ...წარმოებში მოთხრობილი არაკი. განა ...რონმა არ ამოკრიფა რამდენიმე საუ-...ესო ჰენიალური ადგილები ძველი ...ქმიდან და არ მოგვცა ისინი „გარდა-...ილ“ სახით თვის ჰენიოსურ „ებრაულ ...ლოდიებში“? არ შეიძლება ასე მომხთა-...ყო „ვ-ის ტყ-ის“ შექმნის დროსაც: ...სპარსული ნაწარმოებით, ან მისი ქარ-...ული პროზაიული თარგმანი იდეითაც ... ფორმითაც მხატვრული ჰენიალური ...ლებანი ყოფილიყვნენ? და თუ არ გინ-... დაუჯეროთ თვით შოთას, რომელიც ...ოწმობს, რომ ეს სწორეთ ასეც იყო („..მარ...გალიტი ობოლი ხელის-ხელ საგოგმანე-...“), წინაღმდეგს მაინც ნუ ამტკიცებთო ...ტკიცებს პროფ. მარი, რადგან სპარსული ...წერი არა კაცს გინახავთ და რა იცით, ...რომ ის „უმნიშვნელო ზღაპარი“ და „ნა-...ზრახი“ არაკი იყოო?!

...განხილულ საკითხთან გადაბმულია ...პრინციპიალური საკითხი „ვ-ის ტყ-ის“ ...სიუჟეტზე: რამდენათ შეიცვალა არაკი, ...სიუჟეტი სპარსულ ნაწარმოებისა მისი „ვ-ის ტყაოსნათ“ გარდნქმნის დროს? სწორეთ ამ საკითხს ფილოლოგიურის თვლსაზრისით იკვლევს პროფ. მარი...—მხატვრული გარდაქმნა არამც თუ არ მო-ითხოვს სიუჟეტის „სრულიათ“ შეცვლას, „სრულიათ“ გარდაქმნას, როგორც ამას ბ-ნი რობაქიძე გვაუწყებს—პირიქით: სრუ-ლიათ არ მოითხოვს სიუჟეტის გარდაქმნას. როცა მხატვარის „ერთი მადლიანი ხაზ-მოსმით“ გარდაიქმნის ნაწარმოების მხატ-ვრული ფორმა, მასთან განუყრელათ გარდაიქმნის „მხატვრულივე შინაარსი“, ე. ი. ესთეტიური შინაარსი, რომელსაც იძლევა მხატვრული ფორმა. ხოლო მოთხ-რობის არაკის, სიუჟეტის გარდაქმნას იწ-ვევს არა მხატვრის „ერთი მადლიანი ხაზ-მოსმა,“ ე. ი. ახალ მხატვრული ფორმის შექმნა, არამედ შემოტანა მხატვრულ ნა-წარმოებში ახალ იდეისა, ახალ მორალურ თუ აზროვნულ ელემენტისა. და როცა ბ-ნ რობაქიძეს მოყავს მაგალითები ჰიო-ტეს-მიერ „ფაუსტის“ ლეგენდის გარდა-ქმნისა, შექსპირის-მიერ „ჰამლეტის“ ამ-ბავის გარდაქმნისა და სხვათა, მას ავი-წყდება, რომ აქ არ იყო არაკის მხოლოდ მხატვრული გარდაქმნა, არამედ ამდროსვე არაკის დედა-აზრის, იდეის ძირითადი გარდაქმნაც მაღალ-შინაარსიან მორალურ და აზროვნულ იდეათ! სულ სხვანაირია მაგალითი „გარდაქმნისა“, რომელიც მე აღვნიშნე: ბიბილეურ ჰენიალურ მხატ-ვრულ თქმულებათა დედა-აზრი მაღალ-შინაარსიანი იყო, ამიტომ ბაირონი ამ დე-დააზრს არ შეეხო და მხოლოდ ახალ ჰენიალურ მხატვრულ ფორმაში გამოთქვა იგი: შექმნა „ებრაული მელოდიები“. მა-რი შოთას პოეტიურ შემოქმედებას სწო-რეთ ამგვარადვე უყურებს: სპარსული ძმა „ვ-ის ტყ-ისა“ მხატვრულათაც ჰენია-ლური და დედა-აზრის მაღალ შინაარსი-თაც ჰენიალური უნდა ყოფილიყო, რო-გორც ამას თვით შოთა მოწმობსო („მარ-გალიტი ობოლი, ხელის-ხელ საგოგმანე-ბი“) და შოთას პოეტიური შემოქმედე-ბაც შეეხებოდა, როგორც ბაირონის ნა-ჩვენები შემოქმედება, მხატვრულ ფორმას, ესთეტიკურ შინაარსს და არა იდეიურ შინაარსის და მისგან დამოკიდებული მო-თხრობის სიუჟეტის გარდაქმნასო.—ასე-თია ნამდვილი შეხედულება პროფ. მარი-სა „ვ-ის ტ-ის“ პოეტიურ შექმნის შინა-არსზე. შეხედულება დაფუძნებული თვით მისი ავტორის მოწმობაზე. მარი არ უარ-ყოფს აქ მხატვრულ შემოქმედების ორი-გინიალობას და ჰენიალობას, ის მხოლოდ გამოყოფს ესთეტიურ საკითხთაგან ფილო-ლოგიურ საკითხს, რაგვარ საკითხსაც შე-ადგენს ამ შემთხვევაში გამოკვლევა ნა-წარმოების სიუჟეტის და ამ სიუჟეტში ჩახლართულ მორალურ, ფილოსოფიურ, პსიხოლოგიურ და სხვა დებულებათა ორიგინალობისა. და თუ ამ წმინდათ-ფილოლოგიურ საკითხების გამოკვლევა-ში შესანიშნავი მეცნიერი ფილოლოგო-სი აკად. მარი განსაზღვრულ დასკვნას აღწევს, ნუ თუ აქ შეუძლია მის ნაკვლევს რამე მეცნიერული წინააღმდეგობა გაუ-წიოს ესთეტიურმა (ან თუ ბ-ნ რობაქი-ძეს ურჩევნია: „ესთეტიკურმა“) ანალიზმა, რომელსაც სრულიათ ადგილი არ უნდა ქონდეს ფილოლოგიურ საკითხთა სფერო-ში. და ამიტომაც მთელ ბ-ნ რობაქიძის მსჯელობას აქვს ხასიათი „ესთეტიურ სა-ზღვრების“ გადაცილებისა და მეცნიერულ შესწავლის მრავალ-მხრივობის წინააღმდეგ გალაშქრებისა!..

მაგრამ თვით პოეტიურ შემოქმედების თეორეტიკის დარგში ბ-ნ რობაქიძეს დი-დი „არეულობა“ ემჩნევა. ბ-ნი რობაქიძე ვერ არჩევს ერთმანეთისაგან „მოთხრობის სიუჟეტს“ და „მხატვრულ (უფრო მეცნი-ერულ ტერმინოლოგიით: „ესთეტიურ) შინაარსს“, რომელთაც-კი ნამდვილათ—„შუა უ...ისთ დიდი ზღვ არი.“ რომ ეს ორი მცნება ერთი და იგივე არ არის, ეს—„ყოველმა კარგათ იცის, ვინც-კი ცოტათ მაინც გაცნობია ესთეტიკას.“ „ეს ანბანია ფილოსოფიურ ცნებათ საზ-ღვრისა.“ მოთხრობის სიუჟეტი მშრალი ამბავია, რომელსაც ჩვენ არა—მხატვრუ-ლათაც მოვყობით ხოლმე: ამას ქვია „ნაწარმოების შინაარსის გადმოცემა სა-კუთარი (არა—მხტვრული!) ენით“. აი ეს შინაარსი მარის ჰიპოტეზით (და რუს-თაველის მოწმობით) უცვლელი დარჩე-ნილა სპარსულიდან ქართულათ ნათარგ-მანები მოთხრობის „ვ-ის ტყ-ათ“ მხატ-ვრული გარდაქმნის დროს. მაგრამ მხა-ტვრული (უკეთ: ესთეთიური) შინაარსი კი „გარდაქმნილა,“ რადგან რუსთაველმა გარდაქმნა მხატვრული ფორმა და მხატ-ვრულ ფორმასთან-კი იცვლება ესთეტიუ-რი ემოციონალური შინაარსიც, რომელ-საც ეს მხატვრული ფორმა იწვევს. ამ ესთეტიური შინაარსის „მოყოლა ჩვენის ენით“ ჩვენ არ შეგვიძლია, რადგან თუ ენა გამოვცვალეთ, თუ ფორმა გამოვცვა-ლეთ, შეიცვლება ესთეტიური შინაარსიც. და შოთა რუსთაველის „გარდაქმნაც“ გამოიხატებოდა სწორეთ ამ მხატვრულ ფორმის გარდაიქმნაში და ამ გარდაქმნას-თან გარდაქმნა, რა თქმა უნდა, ესთე-ტიური შინაარსიც მხატვრულ შემოქმე-დებისა.—ბ-ნი რობაქიძე-კი აი როგორ სჯის:

პროფ. მარს იმიტომ მიაჩნია რუსთვე-ლი ჰენიოსათ, რომ ის მას ცნობს „სიტყვის შეუდარებელ მხატვრათ“ და „ლექსთა მომჯადოებელ მუსიკალო-ბის“ შემქმნელათ: მაგრამ მხოლოდ ეს თვისება, მხატვრული ფორმის მა-ღალ-ღირსება, ვერ შექმნის მხატვრულ ორგინალობას და ჰენიალობასო. საჭი-როა ამისთვის, „სრული“ გარდაქმნა ში-ნაარსისაო „ნაზრახ“ არაკისაო. პროფ. მარი-კი ამბობს, რომ სიუჟეტი რუს-თაველს არ გარდაუქმნია, ის მან პირდა-პირ შეითვისა სპარსულ (ან სპარსულით ქართულათ ნათარგმანები) მოთხრობიდა-ნო.—ამგვარათ, ყველასათვის ცხადია, რომ ბ-ნი რობაქიძე აქ „ვ-ის ტყ-ის“ არაკზე ლაპარაკობს და არ ესეტიურ ში-ნაარსზე. მაგრამ მას დაავიწყდა, რომ კანონიერ-ლოღიკურათ მხატვრულ ფორ-მასთან დაპირისპირება შეიძლება მხო-ლოთ მხატვრულივე (ესტეტიურ) შინა-არსისა და არ მოთხრობის სიუჟეტისა. მას დაავიწყდა რომ ის მხოლოთ მაშინ დაუმტკიცებდა მარს მისი აზრის სიყალ-ბეს, თუ-კი გვიჩვენებდა, რომ მარი უარ-ყოფს „ვ-ის ტყ-ის“ ესთეტიურ შინაარსის ორგინალობას და წამს მხოლოთ მისი მხატვრული ფორმის ორგინალობა. ამიტომ მთელი მისი მსჯელობა ამ თემაზე ფუ-ჭია...

მხატვრული შინაარსი განუყოფელია მხატვრულ ფორმისაგან, ხოლო ნაწარ-მოების ამბავის შინაარსი შეიძლება კაც-მა ცალკე თვის ენით მოყვეს. განსაზღ-ვრულ მხატვრულ ფორმას ყოველთვის უდრის ერთი განსაზღვრული ესთეტიური შინაარსი, ხოლო არაკი შეიძლება კაცმა მრავალ სხვადასხვა მხატვრულ ფორმაში გა-მოსახოს. აი რაშია განსხვავება მხატვრულ. შინაარსის და მოთხრობის სიუჟეტის შო-რის, ერთი და იგივე არაკი მხატვრულათ მოთხრობილია ბიბლიურ თქმულებაში და ბაირონის ებრაულ მელოდიაში, მაგრამ პირველიც და მეორეც ორიგინალური არიან, თითოს თავისი ესთეტიური შინა-არსი აქვს, განსაკუთრებულ ესთეტიურ ემოციებს იწვევს. თანახმათ ამისა, შე-საძლოა—როგორც ფიქრობს პროფ. მარი—ერთი სიუჟეტი იყოს სპარსულ მოთხრობაში და „ვ-ის ტყ-ში“, მაგრამ ეს არ დაუშლის იმას, რომ ორივე მხა-ტვრული ნაწარმოები ამასთანავე ორიგი-ნალური და ჰენიალურიც იყოს. და ბ-ნ რობაქიძის „არაკის მხატვრულ დიალექ-ტიკით შეცვლა“ მხოლოთ ფუჭი შინა-არსის „ლამაზი“ ფრაზაა. არ არსებობს არავითარი რეალური შინაგანი კავშირი მხატვრულ ფორმის და არაკის შინაარ-სის შორის რამდენადაც ყოველი არაკი შეიძლება მრავალ სხვადასხვა მხატვრულ ფორმაში იქნეს გამოსახული...

სულ სხვა დამოკიდებულებაა მხატვრულ ფორმისა მხატრულ (ესთეტიურ) შინაარს-თან. ყოველი ორიგინალური მხატვრული ფორმა უდრის ორიგინალურ ესთეტიურ შინაარსს, იწვევს განსაზღვრულ ესთე-ტიურ ემოციას იმის არსებაში, ვინც განიცდის ესთეტიურათ ამ განსაზღვრულ მხატვრულ ფორმას. მხატვრული ფორმა ესთეტიურ შინაარსისა და ესთეტიური შინაარსი მხატვრულ ფორმისა—ეს მხო-ლოთ ორი ლოღიკური ფორმალური მცნებაა, ხოლო რეალურათ არსებობს ერთი რამ: ემოციონალური მხატვრულ—ესთეტიური ფორმა-შინაარსი. რეა-ლურათ ეს ორი მცნება განუყრელია ერთმანეთისგან... და როცა პროფ. მარი რუსთაველის „სიტყვის შეუდარებელი მხატვრობაზე“ და „ლექსთა მომაჯადო-ებელ მუსიკალობაზე“ ლაპარაკობდა, თავის თავათ ცხადია, რომ აქ იგულის-ხმება არა მარტო მხატვრულ ფორმის ორიგინალობა, არამედ ესთეტიურ შინა-არსის ორიგინალობაც, ე. ი. მხატვრულ შემოქმედების სრული ორიგინალობა.—ხოლო ბ-ნ რობაქიძეს—კი სხვადასხვა კლასის მცნებანი ერთმანეთისგან ვერ გაურჩევია და ერთს რეალურს შინაარსს ორ განკერძოებულ „შინაარსათ“ ყოფს (მხატვრული ფორმა და მისი ესთეტიური შინაარსი): ამაზე შორს ვერსად წავა მცნებათა არევ-დარევა!...

ასეთია, მკითხველო, ბ-ნ რობაქიძის „მეცნიერული“ მსჯელობა.

დამრჩა ერთი შენიშვნა, რომელიც ჩვენი პოლემიკის შინაარსს სრულიათ არა ეხება: ბ-ნ რობაქიძეს უფიქრია, თითქოს მე მას ვწამებდე პროფ. მარის შეხედუ-ლების ყალბ გადმოცემის შეთვისებას ვაჟა-ფშაველასაგან. გარწმუნებთ, ბ-ნო, მე ეს სრულიად არ მქონია აზრათ. ახლა, აღვადგენ-რა ჭეშმარიტ „ქრონოლოგიას პროფ. მარის ჰიპოტეზის შესახებ ყალბ ცნობათა გავრცელების ისტორიისა“, საქვეყნოთ ვაცხადებ: პირველათ ეს ყალბი აზრი გამოუთქვამს 1910 წ. მაისს ბ-ნ

მიღებულია:
რკინის კოჭები შენობისთვის (Дутавровыя балки)
ნამდვილი ბახმუტის ალიბასტრი.
✖✖ იყიდება ზომიერ ფასათ ✖✖

სავაჭრო სახლი
ი. გოკიელის შვილების
ქუთაისში

ბორჯომის წყალი — 1 ბოთლი — 10 ბოთლ. — თავის ქარხნით
1/1 — 25 კ. — 2 მ. 40 კ. — 11 მ.
1/2 — 16½ კ. — 1 მ. 60 კ. — 15 მ.
ნარზანი და ესენტუკი № 20 — 1/1 — 14½ კ. — 1 მ. 40 კ. — 13 მ.

ავეჯეულობისა და ჭურჭლეულობის მაღაზია ქ. ქუთაისში.

ფ. ს. ფილიპოვისა.

ალექსანდრეს ქუჩა.

გაიხსნა სპეციალური განყოფილება ელექტრონის მოსაწყობი მასალების და არმატურებისა, რაც ყოველთვის უმაღლესი ხარისხის მოგვეპოვება ცნობილი ფირმებისაგან. აგრეთვე ვკისრულობთ სახლის ავეჯით და ელექტრონის გასანათებელი მავთულების მოწყობას; ყოველთვის მოგვეპოვება მსურველთათვის სპეციალისტი მონტიორები, ჩვენი მასალების ხარისხის სიკეთეს ვკისრულობთ, ფასები ყოველი კონკურენციის გარეშე.

პატივის ცემით ფ. ს. ფილიპოვი.

შეეძლო ანგარიში მიელო, მაგრამ არც სამუშაოთ მისულა ვინმე და არც ანგარიშის მისაღებათ.

ქ. ვილნოს ნოქრები გაიფიცნენ და მოითხოვეს მაღაზიების $7^1/_2$ საათზე დაკეტვა. ყველა დათანხმდა, გარდა ადრე სტუპელის მაღაზიისა, რომელიც ახლა სამი ნოქრისაგან შემდგარ ამხანაგობას ეკუთვნის.

— მინსკში გაფიცვაზე წაქეზებისათვის ასანთის ქარხნის 5 მუშაქალს ხუთ-ხუთი დღით დატუსაღება გადაუწყვიტა გუბერნატორმა.

— პოზნანის ქარხნის ადმინისტრაციამ გამოუცხადა მუშებს, რომ ორი კვირის განმავლობაში დაიხურა ქარხანა და ყველა ანგარიშს მიიღებსო.

ქარხნის დაკეტვის მიზეზათ საფეიქრო განყოფილების შეჩერებას ასახელებენ, რომლის მუშებიც გაფიცული არიან.

იქვე გაიფიცნენ ეკონომიურ ნიადაგზე რიხტერის განესა და ალბრეხტის ქარხნის 2000-მდი მუშა.

ნ ა რ ე ვ ი.

სამხედრო ხარჯები. ათი წლის წინათ ევროპა სამხედრო საჭიროებაზე წლიურათ 4.500,000,000 ფრანკს ხარჯავდა. ეს ხარჯი გაიზარდა და 1912 წელს ამ საჭიროებაზე 9 მილიარდი ფრანკი დახარჯა. სამხედრო საჭიროებაზე ხარჯს ყველა სახელმწიფო ეწევა. ამ მხრით პირველი ადგილი რუსეთს უკავია. ის წლიურათ 938 მილიონ მანეთს ხარჯავს. რუსეთს შემდეგ ამ საჭიროებაზე ყველაზე მეტს ინგლისი ხარჯავს. ინგლისს მოყვება გერმანია, გერმანიას საფრანგეთი. ხმელეთის ჯარის საჭიროებაზე რუსეთი მილიარდნახევარ ფრანკს ხარჯავს. აქ მეორე ადგილი გერმანიას უჭირავს, მესამე საფრანგეთს ხოლო მეოთხე კი ინგლისს. რაც შეეხება საზღვაო ჯარს აქ ინგლისს ვერც ერთი სახელმწიფო ვერ შეედრება. საზღვაო ხარჯის გაწევაში რუსეთს მესამე ადგილი უჭირავს.

ჩინეთის თეატრი. ჩინეთის თეატრის სცენაზე თამაშობენ უმთავრესათ გძელ პიესებს. ერთი პიესის წარმოდგენა ხშირათ ორ-სამ კვირას გძელდება. ჩინეთის თეატრი თავის მოწყობილებით პრიმიტიულია. თეატრს დეკორაცია სრულებით არ აქვს, ფარდა არ არის და ანტრაქტებიც არ იციან. ასე რო ვერ მიხვდები პიესა რამდენ მოქმედებიანია. თამაშიც ძველებურია. სცენაზე რო მსახიობს მოკვლენ მეორე წამში ადგება და მიდის სცენიდან. ქალი მსახიობი ჩინეთში არ არის, ქალის როლს ვაჟები ასრულებენ.

ალ. დაუმს ხუმრობა. ცნობილს მწერალ რომანისტს. ალ. დიუმას ძლიერ უყვარდა ხუმრობა. ერთხელ თავადმა მეტერნიხმა სთხოვა: — შენი ავტოგრაფი მომეციო. დიუმა დასთანხმდა და იმ წამსვე დასწერა: „მივიღე მისი ბრწყინვალება გრაფი მეტერნიხისგან 25 ბოთლი შამპანიური“. ა. დიუმა მეტერნიხი იძულებული შეიქნა დიუმა დაეკმაყოფილებია.

რედაქტორ-გამომცემელი **გ. ჭელიძე.**

რობაქიძეს, გაუმეორებია 1911 წ. ოკტომბერს საყვარელ პოეტს ვაჟა-ფშაველას და „გაუმესამებია“ იმავ ბ-ნ რობაქიძეს თვის ქუთაისში წაკითხულ ლექციაში, რომლის რეცენზიაც მქონდა პატივი დამეწერა. ამ „ქრონოლოგიის“ შედგენის დროს მყავდა მხედველობაში მხოლოთ ბ-ნი რობაქიძეს და ვაჟა-ფშაველას ნაწერები. თორემ ამათზე წინათაც გაუვრცელებიათ ჩვენში ყალბი ცნობები პროფ. მარის ჰიპოტეზის შესახებ, და მიკვირს ბ-ნ რობაქიძესაგან: რა სასახელოა მისთვის ამ ყალბი აზრის ორიგინალურ ავტორობის დაჩემება?!

—

ვათავებ შემდეგით: არ დამიტოვებია გაუქარწყლებლათ არც ერთი პუნკტი ბ-ნ რობაქიძის „პასუხისა“. მისი ახალი პასუხიც ამ ჩემს წერილზე ამავე პუნკტებს უნდა ეხებოდეს, ამგვარათ მან, თუ უნდა თვისი პოზიცია დაიცვას, უნდა დამიმტკიცოს, რომ:

1. „მეცნიერულ შესწავლის მრავალმხრიობის წინააღმდეგ გალაშქრება“ უარყოფაა საზოგადოთ მეცნიერულ შესწავლისა — თუნდაც ცალმხრივ მეცნიერულ შესწავლისაც (პუნკტი პირველი).

2. შესაძლებელია „დამტკიცება“ მხატვრულ შემოქმედების ჰენიალობისა („დამიმტკიცოს“ ბ-მა რობაქიძემ კონკრეტულ მაგალითზე) (პუნკტი მეორე და მესამე ამ წერილისა).

3. „ესთეტიკა — თეორეტიკაა მშვენიერებისა“ (პუნკტი მესამე)-

4. არსებობს „არაკის მხატვრული დიალექტიკით შეცვლა“ და სხვა ამ აბსურდისგან გამომდინარე აბსურდები (პუნკტი მეოთხე).

დამიმტკიცეთ, ბ-ნო გრ. რობაქიძე, ყველა ეს აბსურდები!... ოღონდ წინასწარ გაფრთხილებთ, რომ საჭიროა მეცნიერული მსჯელობა, ფაქტები, საბუთები, მეცნიერული ავტორიტეტები: „გალიმება“ და სხვა ამდაგვარი არ გამოგადგებათ...

ნიკ. ჯორჯიკია.

შენიშვნა: ხვალის ნუმერში დაიბეჭდება გრ. რობაქიძის ვრცელივე პასუხი ამ წერილისა-

რედ.

მოითხოვეთ ყველგან!!!

პეტერბურგის ქიმიური ლაბორატორიისაგან საუკეთესო

მომზადებული ნამდვილი გლიცერინის

ХИМИЧЕСКАЯ ЛАБОРАТОРІЯ С. ПЕТЕРБУРГСКАЯ
ЗАЯВЛЕНО ДЕПАРТАМЕНТУ ТОРГОВЛИ И МАНУФАКТУРЪ

საპონი.

იყიდება კავკასიის ყველა საიუველირო მაღაზიასა და აფთიაქში.

ვღებულობ ყოველგვარ საკერავს

თეთრეულს

ქალისა და კაცისას.

გეგუთის (ჭავჭავაძის) ქუჩა ჭანტურაიას სახლი № 23.

სოფიო ზვიადაძისა.

რკინის გზა

ქუთაისიდან მიდის.		ქუთაისს მოდის.	
თფილისს:	სახალხო 5 ს. 10 წ. დ.; სახ. 10 ს. 6 წ. დ.; ფოშტ. 11 ს. 55 წ. დ.; სახ. 11 ს. 27 წ. ღ.	**ტფილისიდან:**	სახ. 7 ს. დილ.; სახ. 8 ს. 26 წ. სალ.; ფოშტ. 6 ს. 56 წ. სალ.; სახ. 1 ს. 26 წ. ღამით.
ბათომს:	სახ. 5 ს. 10 წ. დ.; სახ. 7 ს. 5 წ. სალ.; სახ. 11 ს. 27 წ. ღ.; ფოშტ. 5 ს. 21 წ. დ.	**ბათომიდგან:**	ფოშტ. 1 ს. 20 წ. დღ.; სახ. 11 ს. 14 წ. დ.; სახ. 1 ს. 26 წ. ღ.; სახ. 7 საათ. დილ.
ფოთს:	საავარაკო 4 ს. 22 წ. დ.; სახალ. 5 ს. 10 წ. დ.; ფოშტ. 5 ს. 21 წ. სალ.; სახ. 7 ს. 56 წ. სალ.	**ფოთიდან:**	საავ. 10 ს. 3 წ. დილ.; სახ. 1 ს. 20 წ. დ.; სახ. 1 ს. 26 წ. ღ.
შორაპანს:	საავარ. 4 ს. 57 წ. დღ.	**შორაპნიდან:**	საავ. 9 ს. 31 წ. დილ.
ტყიბულს:	სახ. 7 ს. 50 წ. დილ.; სახ. 3 ს. 45 წ. დღ.	**ტყიბულიდან.**	სახ. 5 ს. 11 წ. დღ. სახ. 11 საათ. 9 წ. დილ.

მიიღება ხელის მოწერა 1913 წლისათვის.

ყოველთვიურ ჟურნალ

„განთიადზე“
(წელიწადი პირველი)

დ ა ყ ო ვ ე ლ კ ვ ი რ ე უ ლ გ ა ზ ე თ

„შინაურ საქმეებზე“
წელიწადი მეხუთე

წლიური ფასი ჟურნალისა ცალკე 5 მანეთი, გაზეთისა 4 მანეთი, ორივესი ერთად 8 მანეთი. სახალხო სამკითხველოებს და სოფლის მასწავლებლებს **ორივე გამოცემა წლიურათ 7 მანეთად დაეთმობა.** ორივე გამოცემა სარწმუნოებრივ-საზოგადოებრივია.

რედ. ღვ. ს. მჭედლიძე.

გ. გორდამის და ს. წერეთლის

ერთად ერთი წარმომადგენელნი ქუთაისის გუბერნიაში, ბათომის და სოხუმის ოლქში უმაღლესი სასახლის გოფმეისტერის, იური სტეფანეს ძის ნეჩაევ-მალცევის ბემსკის მინების ქარხნისა, მიაქციეთ განსაკუთრებული ყურადღება მინის ყუთზე ნიშანს „бемское“

რკინეულობის მაღაზიაში იყიდება:

საუკეთესო
ქარხნებისგან
მიღებული რკინეული
საქონელი: კარის, ფანჯრის
და ღუმელის მოწყობილობანი;
სადურგლო ხელსაწყობი, ფანჯრის
მინები, რკინის ნიჩბები, ლურსმანი, მავთული, ყოველგვარი საღებავი წამალი,
ელექტრონის ზარის მოწყობილებანი, შპალიერი,
ცემენტი, ემალიანი ჭურჭლები, ასფალტი, და სხ.
ვაჭრობა პარტიით და წვრილათ ხელმოსაწდომ ფასათ.
ქ. ქუთაისში, საკუთარ შენობაში, მიხაელის ქუჩაზე № 65.

Имѣете дѣло съ самымъ авторомъ,
но не алчущими наживы издателями.

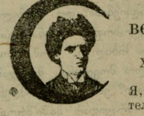

великія тайны гипноза!

НАША СИЛА ВНУТРИ НАС[…]

ХОТИТЕ ЛИ ВЫ ПОДЧИНЯТЬ ЛЮДЕЙ СВОЕЙ ВОЛ[…], ВЛАДѢЯ ВЕЛИКОЙ ТАЙНОЙ СИЛОЙ?

Я, Психо-Френологъ Х. М. Шиллеръ-Школьникъ, даю дѣйст[…]тельно полный курсъ гипнотизма, большой томъ, въ богат[…] съ золотымъ тисненіемъ переплетѣ **вмѣсто 12 р. только за 2 р.**

Мой курсъ заключаетъ въ себѣ много цѣннаго и новаго въ области гипн[…]зма. Мое произведеніе ведетъ къ самоусовершенствованію, учитъ влiять и дѣй[…]вать на окружающихъ посредст. внушенія въ состояніи бодрствованія.

Мой курсъ содержитъ въ себѣ 98 важнѣйшихъ главъ. Онъ учитъ влiять, [..]ствовать и внушать безъ усыпленія. Только въ моемъ курсѣ имѣется обширны[…] дѣлъ чтенія чужихъ мыслей.

Въ немъ широко разработаны отдѣлы: лѣченіе посредствомъ открытаго [в…]шенія пьянства, куренія, азартной игры, онанизма, неврастеній, головной б[…] безсонницы. недержаніе мочи, заиканія и проч.

Самовнушеніе. Быстрое предотвращеніе страха. Укрѣпленіе памяти и устр[…]ніе разсѣянности.

Произведеніе это замѣчательно и рѣзко отличается отъ всѣхъ прочихъ изд[…] этого рода своей общепонятностью. По отзывамъ лицъ, пользующихся этимъ [кур]сомъ гипнотизма, онъ раскрываетъ новый невѣдомый міръ, поднимаетъ духъ и [на]строеніе, даетъ силу, мощь, ведетъ къ счастью и довольству. Роскошное зданіе [съ] множествомъ рисунковъ, съ портретомъ автора и знаменитѣйшихъ медіумовъ. [Для] прохожденія моего курса не требуется никакихъ особенныхъ знаній. Онъ принос[итъ] неоцѣнимую пользу мужчинамъ и женщинамъ, старымъ и молодымъ, богатымъ и [бѣд]нымъ, сильнымъ и слабымъ, здоровымъ и больнымъ. Мой курсъ вышелъ нов[ымъ] значительно увеличеннымъ, исправленнымъ и дополненнымъ изданіемъ.

Въ курсѣ заключается слѣдующее содержаніе: 1) Введеніе. 2) Что такое [гип]нотизмъ. 3) Исторія гипнотизма 4) Чѣмъ долженъ быть гипнотизеръ 5) Каче[ства] гипнотизируемой личности. 6) Средства и методы гипнотизма. 7) Дѣйствіе ги[пно]тизера на гипнотизируемую личность. 8) Гипнотическій сонъ, 9) Пробужденіе. [10)] Что чувствуетъ и испытываетъ усыпленный посредствомъ гипнотизма. 11) Отга[ды]ваніе чужихъ мыслей. 12) Какъ развить способность чтенія мыслей. 13) Метод[ы и] способы чтенія мыслей. 14) Что способствуетъ удачнымъ экспериментамъ. 15) [Что] мѣшаетъ удачнымъ опытамъ. 16) Какъ влiять, дѣйствовать и внушать безъ усы[пле]нія въ состояніи бодрствованія. 17) Опыты открытаго внушенія. 18) Лѣченіе [по]средствомъ открытаго внушенія пьянства, куренія, азартной игры, онанизма, нев[ра]стеніи, головной боли, безсоницы, недержаніи мочи, заиканія и проч. 19) Самов[ну]шеніе. 20) Быстрое предотвращеніе страха. 21) Укрѣпленіе памяти и устране[ніе] разсѣянности. 22) Совѣты намѣревающихся публично демонстрировать опыты г[ип]нотизма. 23) Побѣда мысли. 24) Пріемы и упражненія. 25) Путь къ счастью и [до]вольству и пр. пр. Прошу не сравнивать съ московскими и иными лубочными [из]даніями, я даю за 2 р. вполнѣ законченный курсъ, никакихъ добавочныхъ лекці[й и] расходовъ не требуется. Брошюра съ отзывами и благодарности ученыхъ, высо[ко]поставленныхъ и знатныхъ особъ прилагается при всякомъ заказѣ. Здѣсь за неи[мѣ]ніемъ мѣста для убѣжденія приводятся лишь нѣкоторые.

Читайте!

Священикъ от. Василій Спѣвачевскій, почт. ст. Улановъ, Под. губ.: „Высо[копо]чтимый господинъ Х. М. Шиллеръ-Школьникъ. Книгу вашу „Гипнотизмъ“ получ[илъ] и прочелъ и искренно благодарю. При чтеніи книги мнѣ нѣкоторымъ образомъ [от]крылась завѣса тайнъ человѣческаго существа, которыя до извѣстной границы [мо]гутъ быть постигнуты и подвластны человѣку. Я глубоко увѣренъ въ гуманности [и] добрыхъ намѣреніяхъ Вашей дѣятельности и поэтому остаюсь съ искреннымъ [ува]женіемъ священникъ Василій Спѣвачевскій“.

Василій Өедоровичъ Кремповскій Новороссійскъ, контора инженера Щепе[…]вича пишетъ: Присланнымъ Вами курсомъ гипнотизма очень интересуюсь, зани[ма]юсь и благодарю васъ, чувствуя себя гораздо лучше. Мой братъ также пользует[ся] Вашимъ курсомъ и также очень доволенъ. Съ совершен. почт. Кремповскій.

В. В. Королевъ, Савино. „За курсъ гипнтоизма ничего, кромѣ безгранич[ной] благодарности и сердечнаго „спасибо“ сказать не могу и лучшей благодарности [не] придумаю. Книга поражаетъ ясностью изложенія и цѣностью ея содержанія. П[ри] всемъ этомъ она значительно и роскошно иллюстрирована въ богатомъ перепле[тѣ] и такая минимальная цѣна, какъ 2 р., какую Вы назначили, свидѣтельствуетъ [о] Вашемъ благомъ намѣреніи широко распространить эти драгоцѣнныя для всяка[го] свѣдѣнія и совѣты среди интересующихся, въ чемъ отъ души желаю Вамъ полна[го] успѣха. Пребываю съ высокимъ почтеніемъ къ Вамъ В. В. Королевъ“.

Ермолай Алексѣевичъ Фроловъ. гор. Илекъ, Уральской обл., пишетъ: Глу[бо]коуважаемый г. Шиллеръ-Школьникъ. Вашъ курсъ гипнотизма осчастливилъ мен[я,] я достигъ блестящихъ результатовъ по гипнотизму. Я вылѣчилъ многихъ отъ разли[ч]ныхъ болѣзней и дурныхъ привычекъ. Никакой кладъ и богатство не могутъ ср[ав]ниться съ пріобрѣтенными мною отъ Васъ познаніми. Я остаюсь искренно бла[го]дарный и всегда готовый рекомендовать Вашъ курсъ, который можетъ принес[ти] большую пользу всѣмъ. Покорный слуга Фроловъ“.

Еслибы Вы захотѣли, для убѣжденія, обратиться къ кому либо изъ вышепо[и]менованныхъ лицъ, то приложите къ письму конвертъ съ Вашимъ адресомъ и накл[е]еной маркой. Восторженные отзывы, и благодарности отъ частныхъ лицъ полу[ча]ются ежедневно; у насъ ихъ множество, подлинники предъявляются во всякое вре[]мя всѣмъ желающимъ у насъ въ конторѣ. Но кромѣ частныхъ отзывовъ и бла[го]дарностей, вотъ что пишетъ солидный с.-петербургскій оккультный журналъ „ИЗ[И]ДА“, издаваемый извѣстнымъ ученымъ знатокомъ оккультизма И. К. Антошэвским[ъ] во второмъ номерѣ журнала за ноябрь 1910 г.: „Гипнотизмъ Х. М. Шиллер[ъ-]Школьника, изящно изданная книга знакомитъ читателя, какъ теоріей, такъ и [съ] практическими пріемами гипнотизма. Среди множества сочиненій и лекціи по гип[]нотизму эта книга заслуживаетъ особеннаго вниманія, благодаря весьма популяр[]ному изложенію сущности гипнотизма. Несмотря на сравнительно невысокую цѣну, эта книга вполнѣ замѣняетъ дорого стоящія изданія американ. институтовъ“.

Полный курсъ со всѣми приложеніями высылается **за 2 руб.** Деньги присыла[ть] переводомъ, можно марками, только заказнымъ письмомъ, въ темномъ конвер[тѣ,] плотно оклейвать края мелькими марками, Наложеннымъ платежомъ па 30 к. д[о]роже. Писать свою фамилію и адресъ ясно и разборчиво.‘

Нашъ адресъ: **Варшава, Психо-Френологу Х М. Шиллеръ-Школьнику Пенкная 25**

აბანო
ძმ. ყორყოლაძეებისა

მიმართეთ პირდაპირ

15 მაისიდან გაიხსნა შესანიშნავი მადნეული წყალი.

შემოწმებულია და გამოირკვა, რომ ეს მადნეული წყალი კურნავს სხვადასხვა სენისაგან, როგორც არის: ქარები (რევმატიზმი) კუჭის და თავის ტკივილი, ნერვების სისუსტე და სხვ. წყალი ცივი და თფილიც. ფასი ხელმისაწდომი. ხრესილის რკ. გზ. სადგურიდან ორმოცდაათი საჟენის მანძილზე. იქვეა სუფთა ბინა და სასმელ-საჭმელი.

სტამბა „ძმობა“ კაზკაოვის ქუჩა სახლი № 17.